

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

Deres ref.: 23/4840

10. februar 2025

Høringsinnspill – tredjeparts opplysningsplikt om kryptoeiendeler (CARF) og endringer i sktfvl. § 7-3

Det vises til høringsbrev av 15. november 2024, hvor Finansdepartementet sender forslag om tredjeparts opplysningsplikt om kryptoeiendeler (CARF) og endringer i sktfvl. § 7-3 på høring. Høringsfrist er 15. februar 2025.

Deloitte Advokatfirma AS (Deloitte) ønsker å komme med innspill til lovforslagene.

1. Innledning

Deloitte er positiv til internasjonalt samarbeid som munner ut i nasjonale regler som øker transparensen og som letter etterlevelsen av skattereglene. Dette gjelder særlig de delene av forslaget som implementerer OECDs internasjonale standard for automatisk utveksling av opplysninger om kryptoeiendeler, Crypto-Asset Reporting Framework (CARF). På enkelte punkter er det imidlertid behov for klargjøringer som vil påvirke rekkevidden av reglene, og på enkelte punkter bør forslaget justeres. Disse delene vil bli gjennomgått i det følgende.

2. Nærmere om avgrensningen kryptoeiendel

I forslag til ny § 7-X er det lagt opp til at departementet kan gi forskrift om hva som regnes som kryptoeiendel. Dette er et sentralt begrep for regelverket og det kan reises spørsmål om ikke denne definisjonen bør fremgå av loven og ikke en forskriftsbestemmelse. En mulighet er å lovfeste definisjonen som CARF bruker og som er gjengitt på side 6 i høringsforslaget. Det sentrale virker å være: «*en kryptoeiendel [er] en digital representasjon av en verdi eller rettighet som valideres og sikres ved bruk av kryptografisk sikret distribuert registerteknologi eller lignede teknologi*». Videre heter det at «*digital representasjon av en verdi eller rettighet, menes at eierskapet til kryptoeiendelen kan overføres til andre digitalt*». For datakyndige kan en slik definisjon fremstå som avklarende, men for andre rettsanvendere kan definisjonen være mer utilgjengelig. For å sørge for riktig etterlevelse vil det være viktig at rekkevidden av begrepet blir klargjort. Det kan gjøres i lovbestemmelsen med en eksemplifisering av de sentrale gruppene med kryptoeiendeler etterfulgt av tilføyelsen e.l. Alternativt må dette klargjøres i informasjonsskriv mv. Siden lovforslaget pålegger pliktsubjektene å opplyse om virkelig verdi ved årsslutt, kan det være hensiktsmessig å dvele litt ved definisjonen.

En kryptoeiendel kan være en kryptovaluta eller en annen digital eiendel.

De mest kjente kryptovalutaene er Bitcoin (BTC), Ethereum (ETH) og Litecoin (LTC), men det finnes mange flere og mange nye vil komme til i fremtiden. Stablecoins er kryptovalutaer som er knyttet til en annen eiendel, som f.eks. en fiatvaluta¹ for å redusere volatilitet. Privacy coins (Monero, Zcash, Oasis Network, Secret mv.) er kryptovaluta som

¹ Fiatvaluta er en type valuta som utstedes av en regjering og har verdi fordi myndighetene har erklært den som lovlig betalingsmiddel, f.eks. norske kroner.

fokuserer på å gi brukerne økt personvern og anonymitet i transaksjoner. Wrapped Tokens er tokens om representerer en annen kryptovaluta på en annen blokk-kjede, for å muliggjøre interoperabilitet mellom forskjellige blokk-kjede-nettverk, f.eks. Wrapped Bitcoin (WBTC) som representerer Bitcoin på Ethereum-nettverket.

Når det gjelder annen digital eiendel, er første gruppe er tokens som kan representere forskjellige verdier eller rettigheter. Utility tokens brukes for å gi tilgang til en spesifikk tjeneste eller produkt innenfor et bestemt økosystem. Security tokens representerer eierskap i f.eks. aksjer eller obligasjoner.

Den andre gruppen er Non-Fungible Tokens (NFTs). NFT-er er unike digitale eiendeler som representerer eierskap til en konkret gjenstand eller innhold, f.eks. kunstverk, musikk eller andre virtuelle eiendeler. Et eksempel på det siste er CryptoKitties, et spill der brukere kan kjøpe, samle og avle virtuelle katter. NFT-er vil trolig i fremtiden bli et vanlig kapitalplasseringsobjekt og kanskje den viktigste kryptoeiendelen ved siden av kryptovaluta.

Governance tokens er en tredje gruppe annen digital eiendel. Slike tokens gir innehaveren rett til å delta i beslutningsprosesser (f.eks. stemmeretter) for en desentralisert plattform eller protokoll.

En fjerde gruppe er Yield Farming Tokens. Dette er tokens som belønner brukere for å gi likviditet (f.eks. låne eller låne ut kryptovalutaer) på desentraliserte finansielle plattformer.

En digital representasjon viser til måten informasjon, data eller objekter har blitt kodet og lagret i et digitalt format som kan behandles av datamaskiner e.l. Denne delen av definisjonen skaper ingen særlige avgrensningsproblemer. I definisjonen er det også et krav overførbarhet. Dette kravet medfører at en del virtuelle eiendeler og rettigheter i f.eks. tv-spill faller utenfor definisjonen. Det samme vil gjelde for den del Utility Tokens.

Den siste delen av definisjonen er at denne «skal valideres og sikres ved bruk av kryptografisk sikret distribuert registerteknologi eller lignende teknologi». Dette viser normalt til blokk-kjede-teknologi som bruker kryptografiske metoder for å sikre data og distribuere dem over et nettverk av datamaskiner (noder), slik at ingen enkelt enhet har full kontroll over hele registeret.

Denne delen av definisjonen gjør at bonuspoeng som f.eks. tildeles gjennom lojalitetsprogrammer til flyselskaper, normalt faller utenfor denne definisjonen. Dette skyldes gjerne at bonuspenger administreres sentralt av selskapet som utsteder dem og ikke på desentraliserte nettverk basert på blokk-kjede-teknologi. Videre er det ikke vanlig å bruke kryptografiske teknikker for å sikre transaksjoner og kontrollere opprettelsen av nye bonuspoeng. Bonuspoeng vil normalt heller ikke kunne overdras og da har normalt ingen direkte markedsverdi i motsetning til en del kryptoeiendeler. Dersom utstedere av bonuspoeng i fremtiden bruker blokk-kjedeteknologi, vil løsningen bli en annen.

Både CARF og høringsnotatet har tre viktige avgrensninger av begrepet. Det er (i) digitale sentralbankpenger, (ii) spesifiserte elektroniske pengeprodukter og (iii) kryptoeiendeler som tjenestetilbyder har fastslått ikke kan brukes for betalings- eller investeringsformål. De to første gruppene er klart avgrenset og skaper antakelig ingen avgrensningsproblemer. Når det gjelder siste gruppen (iii) heter det i forarbeidene at «[d]ette er et praktisk viktig unntak, som blant annet utelukker en rekke kryptoeiendeler som blir brukt i dataspill og flere såkalte «utility tokens». Det er riktig at det vil utelukke en del kryptoeiendeler i dataspill, men antakelig ikke alle.

NFT-er finnes i en del dataspill. I dataspill kan disse representere sjeldne eller unike gjenstander, karakterer, skins eller andre virtuelle eiendeler. I f.eks. CryptoKitties kan spillerne kjøpe, samle og avle unike virtuelle katter, som hver er representert som en NFT på Ethereum-blokk-kjeden. Noen spill finnes det In-Game Currencies som kan kjøpes og selges innenfor og utenfor spillet. I Decentraland som er en virtuell verden hvor brukerne kan kjøpe, selge og bygge på virtuelle tomter ved hjelp av MANA, en kryptovaluta basert på Ethereum. Videre finnes det Play-to-Earn (P2E) games, som Axie Infinity hvor en kan tjene kryptovalutaer eller NFT-er ved å spille og fullføre oppdrag/oppgaver. Virtual Real Estate er spill eller verdener hvor en kan kjøpe, selge eller utvikle virtuelle tomter som NFT-er, se f.eks. Sandbox. Det finnes også NFT-er (Interoperable Assets) som kan brukes i forskjellige spill og applikasjoner. Dette er

et område hvor det vil oppstå et behov for veiledning knyttet til avgrensninger av hva som er omfattet hva gjelder rettigheter i dataspill og virtuelle verdener.

Når grensedragningen nevnt ovenfor gjøres etter CARF heter det i høringsnotatet at «[v]urderingen gjøres konkret og med utgangspunkt i FATFs retningslinjer for virtuelle verdier». En tilsvarende avgrensning etter norsk rett er utfordrende, særlig med tanke på at opplysningsplikten er straffesanksjonert og at lovgivningsmyndighetene i realiteten settes ut til en utenlandsk organisasjon som kan oppdatere retningslinjene etter eget forogdtbefinnende. Dersom retningslinjene anses som sentrale, bør disse forskriftsfestes. Der vurderingen skal bero på en konkret vurdering basert på retningslinjer, bør også en slik regel fremgå av lovteksten og det bør fremgå om det er en konkret helhetsvurdering basert på momenter eller en lovbunden vurdering.

3. Nærmere om plikten til å fastsette formuesverdi

Etter CARF skal en gi opplysninger om transaksjoner, men ikke verdier. Forslagets § 7-X (2) bokstav e pålegger den opplysningspliktige å gi opplysninger om innestående verdier. Med innestående verdier menes markedsverdien per 1. januar i fastsettingsåret, se side 13 i høringsnotatet. Opplysningsplikten er som nevnt straffesanksjonert, se sktfvl. §§ 14-1 og 14-7.

Om det skal det innføres en slik plikt, er i hovedsak et politisk spørsmål som Deloitte ikke vil mene noe om. Det Deloitte er opptatt av er at denne plikten ikke skal bli for byrdefull eller umulig å oppfylle.

For kryptovaluta vil verdsettelse, særlig for de mest utbredte kryptovalutaene, ikke skape særlige problemer. Her vil en bruke siste kjente objektive verdi ved utgangen av året (typisk en verdi i en kjent fiatvaluta som regnes om til norske kroner). For mer ukjente og nye kryptovalutaer kan verdsettelse skape utfordringer.

Verdsettelse av utility tokens kan være gjennomførbart så lenge den tilknyttede tjenesten eller produktet er enkel å verdsette. Når det gjelder Security tokens må en anta at de samme verdsettelsesutfordringene oppstår som de som oppstår for de underliggende objektene, f.eks. verdsettelse av en illikvid ikke-børsnotert aksje. Her bør bokført egenkapital være et alternativ. Et spørsmål er om skattemessig formuesverdi på aksjer kan brukes ved verdsettelsen av security tokens, men da uten aksjeverdsettelsesrabatten.

For NFT-er kan verdsettelse være utfordrende og i noen tilfeller umulig. Et unikt kunstverk kan være umulig å verdsette. Det samme kan være like kunstverk som kun omsettes i begrenset grad, transaksjoner som den opplysningspliktige kan være uvitende om. For å illustrere utfordringen. Beeple's digitale kunstverk «Everydays: the first 5000 days» som ble solgt for auksjon for 42 329 Ethereum (tilsvarende ca USD 69,2 millioner / NOK 574 millioner) i 2021. Kunstverket er unikt, og det finnes kun en NFT.

For å bøte på disse utfordringene bør det lages et verdsettelseshierarki hvor den opplysningspliktige skal opplyse om virkelig verdi der denne er lett tilgjengelig, f.eks. for kryptovaluta som ofte verdsettes i kjente fiatvalutaer. Dersom det ikke finnes en kjent markedsverdi, må den opplysningspliktige ha rett til å opplyse om kostpris der denne er kjent. Der det ikke finnes en kjent kostpris, må den opplysningspliktige ha rett til å opplyse at det finnes en kryptoeiendel som ikke lar seg verdsette på en sikker måte. Denne opplysningen vil da finne veien inn i skattyters skattemelding, og skattyter kan ha bedre forutsetninger til å verdsette kryptoeiendelen, f.eks. fordi skattyter kjenner til nylige transaksjoner som tredjepartopplysningspliktige ikke kjenner til, eventuelt at skattyter kjenner til kostprisen til kryptoeiendelen. Kryptoeiendeler som ikke verdsettes av skattyter vil være et rødt flagg som enkelt kan følges opp av skatteetaten.

4. Plikter som pålegges utlendinger

I høringsnotatet legges det opp til å pålegge utenlandske selskaper mv. plikter etter skatteforvaltningsloven og skatteforvaltningsforskriften. Dette er plikter knyttet til identifikasjon av brukere samt en del andre faktiske opplysninger. Ved brudd på disse pliktene kan det i forskrift bestemmes at det ikke skal gjennomføres overføringer

eller transaksjoner på vegne av brukeren, se forslag til ny § 7-X (3). Opplysningsplikten vil som nevnt også være straffesanksjonert.

Dette reiser to spørsmål. Det første er hvilke utenlandske selskaper mv. som skal omfattes av opplysningsplikten og det andre er hvilke brukere som er omfattet av opplysningsplikten.

I CARF skilles det mellom grader av tilknytning til en stat, se også side 7 i høringsnotatet. Den opplysningspliktige skal rapportere til det landet en har sterkest tilknytning til, om selskapet har tilknytning til flere stater hvor det foreligger en opplysningsplikt som vil lede til en automatisk informasjonsutveksling. Tilknytningspunkter, fra sterk til svak er:

- (i) Individ som er skattemessig bosatt eller enhet som er skattemessig hjemmehørende i staten,
- (ii) enhet som er stiftet eller organisert i henhold til statens regler, og enten har rettslig handleevne eller er forpliktet til å sende inn inntektsskattemeldinger eller inntektskatteinformasjon for enheten til skattemyndighetene i staten,
- (iii) enheten er ledet fra staten
- (iv) enheten eller individet har fast forretningssted i staten, eller
- (v) gjennomfører relevante transaksjoner gjennom en filial i staten.

Begrepet filial er definert i CARF. Begrepet omfatter enhet, virksomhet eller kontor til en rapporteringspliktig som blir behandlet som en filial regulatorisk eller på annen måte blir behandlet i henhold til nasjonale regler som adskilt fra andre kontorer, enheter eller filialer av den rapporteringspliktige. Alle enheter, virksomheter eller kontorer til en rapporteringspliktig i en jurisdiksjon skal behandles som en filial. Et fast driftssted i henhold til skatteavtale virker til å oppfylle denne definisjonen. Det samme gjør en registrering i Foretaksregisteret. Det er mulig å hevde at begrenset skatteplikt i henhold til skatteloven § 2-3 (1) bokstav b og petroleumsskatteloven §§ 2 jf. 1 også faller innenfor filialdefinisjonen. I så fall kan disse skattebegrepene brukes i en bestemmelse som regulerer opplysningsplikten for utlendinger.

I punkt 6.3 i høringsnotatet blir kravet om tilknytning drøftet. Det kan se ut som det skal oppstilles et krav om en viss tilknytning når det skrives det utenlandske selskapet mv. må ha «*sterk nok tilknytning til Norge*». Høringsnotatet er ikke klart på dette punkt. Deloitte mener en tilsvarende regel som i CARF bør implementeres i norsk rett og gjerne i lovteksten. Dette sikrer at kun selskaper med virksomhet i Norge blir rapporteringspliktige. Regelen medfører også at et selskap slipper dobbeltrapportering. Dette punktet kan med fordel klargjøres i det videre lovgivningsarbeidet.

Dersom det mot formodning skulle være tilstrekkelig at det utenlandske selskapet har norske brukere for å bli underlagt opplysningsplikt, er dette en problemstilling som bør løftes i det videre lovgivningsarbeidet og noe som Stortinget bør ta stilling til.

Det neste spørsmålet er hvilke brukere opplysningsplikten for utenlandske selskaper skal omfatte. Det kan være alle brukere eller brukere som har tilknytning til det faste forretningsstedet eller filialen. CARF virker til å bygge på det siste alternativet når det på side 17 i Standarden heter «*[a] Reporting Crypto-Asset Service Provider is subject to the reporting and due diligence requirements in Sections II and III in [Jurisdiction] with respect to Relevant Transactions effectuated through a Branch based in [Jurisdiction]*». En tilsvarende avgrensning bør gjøres etter norsk rett, og vil formodentlig fange alle norske brukere.

I punkt 6.3 i høringsnotat drøftes også denne problemstillingen. Der legges det til grunn utenlandsk selskap mv. skal ha opplysningsplikt om alle brukere. Opplysningsplikten vil da omfatte utenlandske brukere knyttet til selskapets ikke-norske virksomhet. Det kan stilles spørsmål om skatteforvaltningslovens rekkevidde kan og skal rekke så langt. Et tilleggsmoment er at disse pliktene skal være straffesanksjonerte. Det er uklart om straff kan ilegges i en slik situasjon. Dette er problemstillinger som bør utredes slik at Stortinget kan ta stilling til dette viktige spørsmålet som ikke er berørt i høringsnotatet.

Det å oppstille krav om rapporteringsplikt for brukere uten tilknytning til Norge, en plikt som ikke kan hjemles i CARF, fremstår som en unødvendig administrativ byrde. I Sak C-250/95 Futura Participations and Singer v Administration des contributions behandlet EU-domstolen en luxembourgsk fradragsregel. For å få fradrag for underskudd måtte et

utenlandsk utarbeide et regnskap i henhold til luxembourgsk rett (et tilsvarende krav gjaldt for luxemburgske selskaper). Dette kan ses på som en ikke-diskriminerende diskriminering fordi samme krav stilles til luxemburgske selskaper. Kravet om regnskap for å kunne utnytte underskuddet ble ansett som en restriksjon og den kunne heller ikke forsvares. I avsnitt 39 i dommen heter det bl.a.: «[n]år blot den skattepligtige har godtgjort størrelsen af det pågældende underskud med klarhed og præcision, kan myndighederne derfor ikke nægte den skattepligtige fremførslen med den begrundelse, at han ikke i det pågældende regnskabsår har ført et forskriftsmæssigt regnskab for sin virksomhed i Luxembourg og opbevaret det i denne stat».

Dommen kan forstås slik at unødvendige administrative byrder kan være en ulovlig restriksjon på etableringsretten. I samme bane ligger den traktatbruddsaken som ESA initierte mot Norge angående norske rapporteringsregler ved bruk av utenlandske oppdragstakere og arbeidstakere, som ble avsluttet med ESAs avgjørelse 26. januar 2022².

Dersom et utenlandsk selskap har en filial i Norge, vil den måtte rapportere relevante transaksjoner som går igjennom filialen. Det vil formodentlig være transaksjoner med norske brukere. Dersom samme selskap skal rapportere alle brukere som ikke har tilknytning til filialen, vil dette formodentlig være ikke-norske brukere som ikke er omfattet av opplysningsplikten som følger av CARF. Videre vil det var sannsynlig at en stor del av disse også vil være brukere i staten hvor selskapet er skattemessig hjemmehørende/stiftet/organisert. Disse brukerne vil heller ikke være relevant for statene som er omfattet av CARF.

Skattekontroll kan være et relevant tvingende hensyn etter EU-retten. Opplysningsplikt om norske brukere vil derfor kunne forsvares i dette hensynet. Deltakelse i CARF med automatisk informasjonsutveksling sørger også for skattekontroll for landene som deltar. Opplysningsplikt om brukere med relevante transaksjoner som gjennomføres gjennom en norsk filial vil også kunne forsvares i dette hensynet. Opplysningsplikt som faller utenfor CARF og i stor grad vil gjelde ikke-norske brukere vil ikke kunne forsvares i dette hensynet. Det må anses som en unødvendig administrativ byrde. Dersom departementet ønsker å opprettholde forslaget på dette punkt, bør det EØS-rettslige drøftes slik at Stortinget får et fullstendig beslutningsgrunnlag. Et mindre inngripende tiltak vil være å begrense opplysningsplikten til utenlandske selskapet til transaksjoner som gjennomføres av filialen og norske brukere som ikke har transaksjoner med filialen.

5. Opplysninger som ikke er relevante for skattefastsettelsen

Etter GDPR er det prinsipp om dataminimering. Når opplysningsplikten for utenlandske selskaper mv gjelder alle brukere og ikke brukere knyttet til en filial (og eventuelt norske brukere), har det som sagt en usikker side mot EØS-retten grunnet manglende relevans for skattekontroll. Den manglende relevansen bør også vurderes i lys av GDPR.

Avslutningsvis kan det nevnes at Deloitte ikke har innspill til endringene i sktflv. § 7-3.

Med vennlig hilsen

Deloitte Advokatfirma AS

Daniel M. H. Herde
Partner | advokat

Per Evers
Partner

² [26-01-2022-esa-avgjorelse.pdf](#)